

Od lásky k bližnímu k lásce k člověku

DP Michala Kotrby (HTF UK, 2012)

DP sleduje především vývoj pojetí lásky k bližnímu v biblických knihách od SZ po NZ, počínaje příkázáním milovat bližního svého, tedy od izolované morálky jednoho náboženského společenství k univerzálnímu pojmu lásky v křesťanství, které pojem bližního znovu tématizuje a rozšiřuje. Ve své interpretaci etického myšlení Izraelců zdůrazňují roli veskrze negativní náboženské zkušenosti, která neustále stimulovala teologické myšlení a prohlubovala jeho etickou stránku. Proč Bůh nepomůže? Spí? Zapomněl na nás? Trestá nás či nás jen zkouší? Otázka "proč" stále zaměstnává teology. Zaznívá od dob žalmistů, přes knihu Jób a zazní i na kříži. Jak si má člověk počínat, aby se mu dostalo od Boha ochrany a žil v pokoji? Každá odpověď časem selhává a neuspokojuje. V kontextu náboženství etického typu se otázka „proč“ stává otázkou po smyslu utrpení.

Stěžejní kapitoly jsou věnovány Ježíšovu příkázání „milovat nepřítele“. Zde nejprve zkoumám pojem nepřítele, přičemž docházím k závěru, že smyslem tohoto příkazu je rehabilitovat a přivést zpět ztracené ovce z domu Izraele, spíše než milovat tradiční nepřátele Izraelců, kteří představují stále vnější ohrožení. Po reflexi různosti obsahu vlastní Ježíšovy zvěsti a evangelia apoštola Pavla o smrti a vzkříšení Ježíše Krista je možné odpovědět na otázku po univerzalismu křesťanské lásky. Teprve apoštol Pavel rozšiřuje a na svých cestách praktikuje univerzální pojetí lásky k bližnímu ve smyslu lásky k člověku. Univerzální láska bez hranic se pro Pavla stala po jeho obrácení jediným možným způsobem jednání, neboť neubližuje ani neboží, ale buduje. Teoretické principy univerzálně pochopené lásky mají tedy svůj základ v Pavlově kosmologii, v níž má ústřední postavení preexistentní Kristus. Ještě dříve než sestoupil z nebe, bylo skrze něho (s láskou) vše stvořeno. Jeho láska nadále zachovává jednotu celého vesmíru a církve. S touto všeobjímající láskou má křesťan též přistupovat ke světu, podílet se na něm a sloužit v něm druhým. Diplomová práce zároveň v druhém plánu sleduje biblický motiv „hledání Boží tváře“, kterému je věnován apendix.